

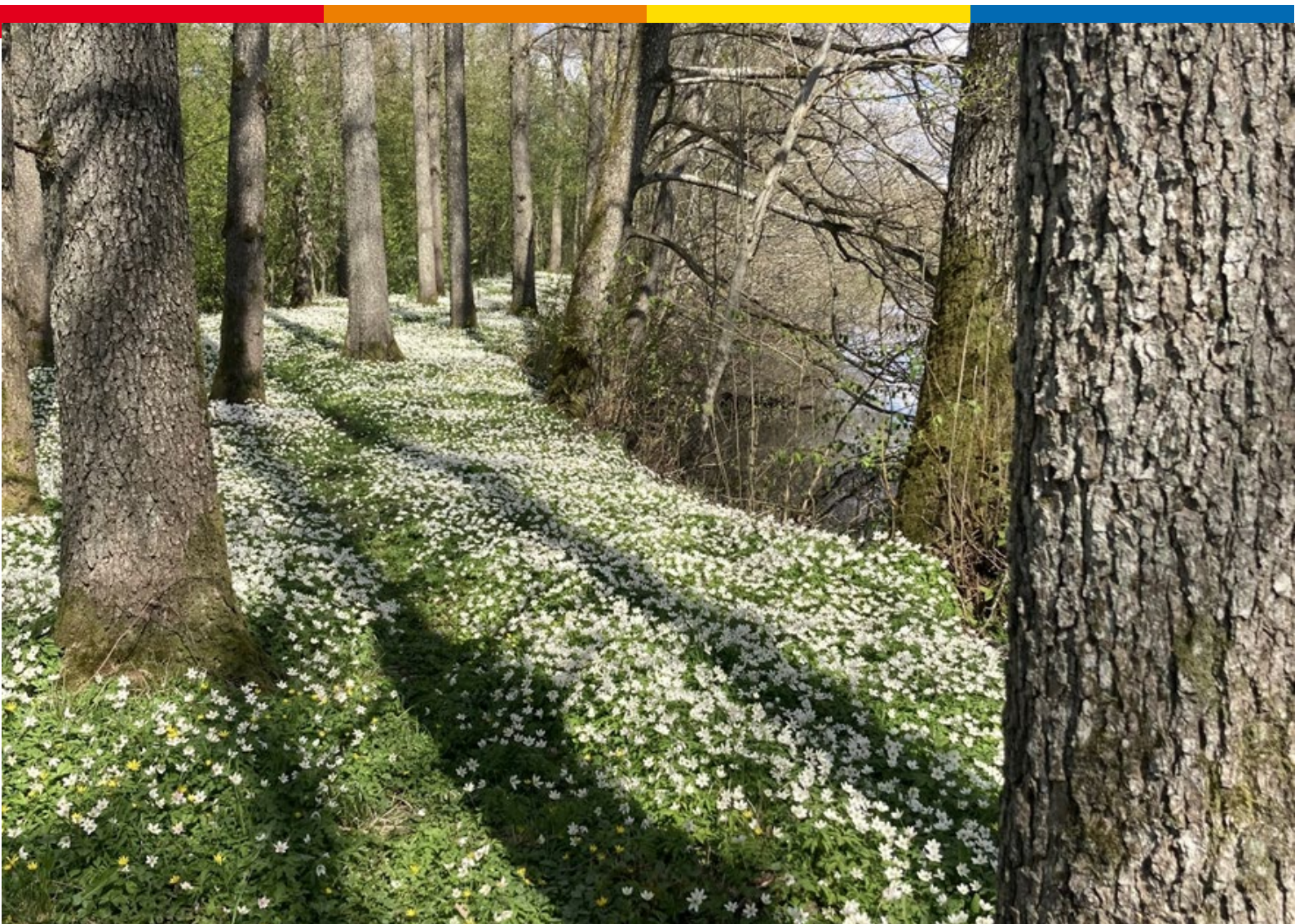

Länsstyrelsen
Skåne

TRÄDVÅRDSPLAN FÖR NATURA2000-OMRÅDET MATSALYCKE, SE0420295

Life RestoRED, LIFE19 NAT/SE/000172

LIFE-programmet

Den här rapporten har producerats med stöd av Europeiska kommissionens LIFE-program.

Ståndpunkter och faktainnehåll representerar projektet LIFE RestoRED och representerar inte nödvändigtvis Europeiska kommissionens eller byrån CINEAs uppfattning eller ståndpunkt.

Läs mer om LIFE-programmet på EU-kommissionens webbplats :

<https://ec.europa.eu/easme/en/life>

This report is produced with the contribution of the LIFE Programme of the European Union.

The views and opinions expressed in this report are those of the LIFE RestoRED project and do not necessarily represent the policy or position of the European Commission or the agency CINEA.

Titel:	Trädvårdsplan för Natura2000-området Matsalycke, SE0420295
Utgiven av:	Länsstyrelsen Skåne
Författare:	Alias Harnett och Simon Skåre
Beställning:	Länsstyrelsen Skåne Naturvårdsenheten 205 15 Malmö Telefon 010-224 10 00
Copyright:	Länsstyrelsen Skåne
Diarienummer:	512-9420-2023
ISBN:	xxx-xx-xxxx-xx-x
Rapportnummer:	xxxx:xx
Layout:	Alias Arborist AB och Länsstyrelsen
Tryckeri, upplaga:	Länsstyrelsen Skåne, endast digital upplaga
Tryckår:	2023
Hemsida:	www.liferestored.se
Omslagsbild:	Strandskogen i Matsalycke. Foto: Alias Harnett

Innehåll

LIFE-programmet	2
Innehåll	3
English summary	4
Bakgrund och syfte	5
Inventeringens omfattning och metod för redovisning	6
Riskbedömningsmetoder	7
Bedömningspunkter VTA	7
Trädnummer	7
Trädart.....	7
Stamdiameter 1,3 meters höjd	7
Ålderskategori	7
Trädhöjd	7
Trädvitalitet.....	7
Gynnsam rotmiljö	8
Skador på rotsystem	8
Stamskador	8
Svampar på stam/mark.....	9
Farliga döda grenar	9
Toppdöd	9
Stormskadade grenar	9
Bevakning/ombesiktning	9
Åtgärder	9
QTRA riskbedömning	9
Begränsningar i riskbedömning	12
Sammanfattning av trädinventeringen	13
Åtgärdsförslag	18
Veteraniseringsåtgärder.....	19
Unga befintliga träd	19
Nyplantering och efterskötsel.....	19
Bilagor	21
Bilaga 1 Bilder	21
Bilaga 2 QTRA Riskhantering ramverk.....	29

English summary

Matsalycke is an area of 1.9 hectares that is protected both as a nature reserve and as a Natura 2000 area. It is located between the towns of Knislinge and Broby, along the Helge river in Östra Göinge municipality.

Over the past 100 years, the area has gone from relatively open meadows and pastures to wooded meadows and pastures with areas of alder with the character of swamp forest.

The tree layer has been dominated by ash, but the ash trees have been decimated in number and vitality over the past 10 years due to ash dieback.

The purpose of this tree care plan is to present an overview of the current condition of the tree stand and to propose appropriate measures to maintain and improve it.

The plan should be a living document that is updated as the measures are carried out and the tree layer changes. A follow-up total inventory and revision of the plan is necessary after about 3-5 years (2027-2029).

The aim of the proposed measures is to preserve the natural values, the character of the landscape and create a safe and beautiful environment for everyone who lives and visits the area.

The inventory consists of observations and risk assessments at several control points. The checkpoints are presented and explained in the next section. Inspection of all trees has been carried out with a so-called visual inspection, VTA (Visual tree assessment) and QTRA (Quantified Tree Risk Assessment).

The inventory includes old and young ash trees, oaks, willow, and a few alders with particularly high conservation values. A summary of the inventory is provided in tabular form in this report and the complete inventory in an Excel file.

The document also identifies the trees that pose a high risk of accidents and damage to people, property, and other trees in the nature reserve, and provides recommendations to reduce the risk while maintaining the goal of preserving the old trees and their natural values for as long as possible.

Bakgrund och syfte

Matsalycke är ett område på 1,9 hektar som både är skyddat som naturreservat och Natura 2000-område. Det ligger mellan Knislinge och Broby, längs Helge å i Östra Göinge kommun. Området har under de senaste 100 åren gått från relativt öppna strandängar och beten till ädellövrik betesmark/slåttermark med partier av al med karaktär av sumpskog.

Trädskiktet har dominerats av ask, men askarna har under de senaste 10 åren decimerats kraftigt i antal och vitalitet på grund av askskottsjuka.

Eftersom naturreservatet delas av landsväg 19 och omges av infartsvägar till kringliggande fastigheter finns hög sannolikhet för fara för boende och besökare om träden drabbas av haveri i form av stam-, grenbrott eller rotvältor. Risker utgörs av fallande grenar, vilket kan orsaka trafikolyckor på riksväg 19, samt risk för skada på människor som rör sig på inom området, på infartsvägarna eller på fastigheter som naturreservatet gränsar till.

Denna trädvårdsplan har som syfte att presentera en översikt över trädbeståndets nuvarande skick och föreslå lämpliga åtgärder för att underhålla och förbättra det.

Planen ska vara ett levande dokument som uppdateras allteftersom åtgärderna utförs och trädskiktet förändras. En uppföljande totalinventering och revidering av planen är aktuell efter ca 3-5 år (2027-2029).

Målet med åtgärdsförslagen är att bevara naturvärdena, landskapets karaktär och skapa en trygg och vacker miljö för alla som bor och besöker området.

Inventeringens omfattning och metod för redovisning

Inventeringen består av observationer och riskbedömningar på en rad kontrollpunkter. Kontrollpunkterna presenteras och förklaras i nästkommande avsnitt.

Inventeringen omfattar gamla och unga askar, ekar, sälg och ett fåtal klibbalar med särskilt höga naturvärden. En summering av inventeringen tillhandahålls i tabellform i denna rapport och den fullständiga inventeringen i Excel-fil. Dokumentet identifierar även de träd som utgör en hög risk för olyckor och skador på människor, egendom och andra träd i naturreservatet, och ger rekommendationer för att minska risken samtidigt som skötseln uppnår målet att bevara de gamla träden och deras naturvärden så länge som möjligt.

Med hjälp av databasen är det enkelt att hitta individuella träd eller grupper av träd som har synbara problem som till exempel röta eller håligheter som bedöms markant öka trädets sannolikhet till haveri eller påverka deras förväntade livslängd negativt.

Träd med svåra skador har markerats med "X" i respektive riskkategori i databasen. Vid framtida inventeringar kan samma tabell användas för att uppdatera trädets status/förhållande om tillståndet försämrats och träden fått skador i ytterligare riskkategorier.

Många av träden i Matsalycke omfattas av Åtgärdsprogrammet för Särskilt skyddsvärda träd. Databasen inkluderar koordinater till dessa träd. Utöver inventeringen och besiktningen för denna trädvårdsplan har dessa träd även inventerats med det digitala inventeringsprotokollet för Särskilt skyddsvärda träd och inrapporterats till Trädportalen.

Träd av intresse som är inkluderade i inventeringen, men som inte uppfyller kraven för att räknas som särskilt skyddsvärda träd redovisas i Excel-filen (databasen) och på kartan, figur 2, i stycket "Åtgärdsförslag".

Trädplanen inkluderar också information om befintliga unga träd som kan vara en tillgång till naturreservatet i framtiden.

De träd som kvalificerar sig för det har även lagts in i den nationella geodatabasen för skyddsvärda träd, Trädportalen.

Riskbedömningsmetoder

Besiktning av samtliga träd har gjorts med en så kallad okulär besiktning VTA (Visual tree assessment) och QTRA (Quantified Tree Risk Assessment). Det innebär att en certifierad arborist som har genomgått QTRA-utbildning gör en visuell bedömning av trädets egenskaper enligt förutbestämda bedömningspunkter. Utifrån besiktningarna lämnas rekommendationer på skötselåtgärder på individnivå i trädvårdsplanen.

Bedömningspunkter VTA

Nedan följer en förklaring av inventeringsparametrarna.

Trädnummer

Varje träd som har inventerats har tilldelats ett unikt nummer som återfinns på kartmaterialet. Dock har de inte märkts med brickor eller liknande på själva trädet.

Trädart

Svenskt och Vetenskapligt namn, samt kön.

Stamdiameter 1,3 meters höjd

Trädets omkrets mäts med diametermåttband (d-tejp) vid den smalaste stället under 130 cm ovan mark.

Ålderskategori

Trädets ålder estimeras utifrån stam och kronstorlek och vilken utvecklingsfas träden befinner sig i, och indelas därefter i en av följande ålderskategorier

U: Ungträd ca 10 - 20 år,

Tu: Tidigt uppvuxen ca 20 - 50 år,

V: Uppvuxen ca 50 år - 80 år,

M: Mature ca 80 år - 100+ år i bra skick

Vet: Veteran 80 år - 100+ år i sämre skick eller med högt naturvärde som avveckling av en levande krona, grov stam, håligheter, stumpar av stora döda grenar.

Trädhöjd

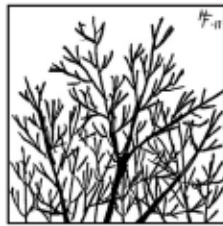
Trädets höjd uppskattas visuellt i 5 m intervaller där trädet är mindre eller lika med angiven höjd. Exempel: Om ett träd är 27 m anges det som 30 m i tabellen då det är inom intervallet 25 - 30 m, det vill säga mindre eller lika med 30 m.

Trädvitalitet

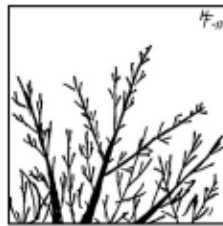
Vitalitet är ett mått på en skala i procent baserade på trädets livskraft enligt Svenska trädföreningens Standard för trädinventering i urban miljö version 3,0. Vitalitet anges som en visuell bedömning av trädets kronstruktur efter tabellen och bildexemplet nedan. Vitalitetsbedömningen kommer från en tysk manual (Roloff, 2001). Bildexemplet gäller en bok (*Fagus sylvatica*) på vintern och sommaren.

- Träd bedömt som 90% vitalitet med i stort sett hela kronan levande och god skotttillväxt i toppen av kronan och hela kronan.
- Träd bedömt som 75% vitalitet. Trots att partier av kronan saknas så har trädet god skotttillväxt i kronan och övre delen av kronan.
- Träd bedömt som 44% vitalitet. Trädet har tappat flera grova grenar och saknar delar av sin krona. Till skillnad från trädet ovan har det inte lika god skotttillväxt vare sig i toppen eller längre ner.
- Träd bedömt som 14% vitalitet. Stora delar av kronan är död och det finns i stort sett ingen skotttillväxt i trädets överdel

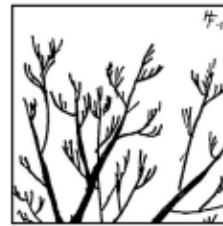
Exempel på vitalitet, vinter

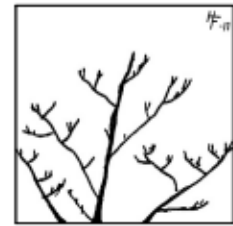
90 %

75 %

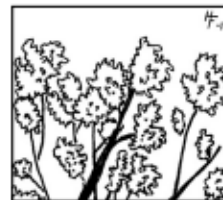
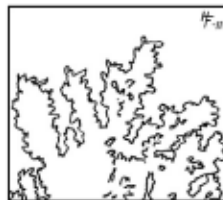
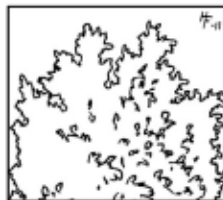

44 %

14 %

Exempel på vitalitet, sommar

Gynnsam rotmiljö

I inventeringen har vi bedömt att samtliga träd har tillräcklig tillgång till vatten, jord och näringsämnen för att trädet ska leva, växa och hålla sig friskt. Ståndorten är ett naturreservat där ingen abiotisk påverkan finns på träden eller deras rotsystem, utöver att ången slås årligen.

Skador på rotsystem

I inventeringen har vi bedömt samtliga träd efter spår på biotiska skador tex insekter eller svampkolonisation eller gamla abiotiska skador intill trädet. I databasen har vi markerat de träd som har svåra skador, dvs mer än 25% av stambas/rothals har synbart väl utvecklad röta/ihåligheter som bedöms markant öka trädets sannolikhet till haveri. I databasen har detta markerats med "X" vid observation. Övriga träd kan också ha skador på stambas/rothals, men inventeringen har anpassats efter området och skador som är mindre eller inte anses i större utsträckning påverka trädets livslängd har inte markerats. Skulle detta förändras framöver kan databasen uppdateras med de nya uppgifterna.

Stamskador

Inventeringen har bedömt samtliga träd för att se om de har stamskador som kan öka sannolikheten för haveri och minska trädets förväntade livslängd. Öppna sår som är större än 25% av stammens omkrets och sprickor på stammen noteras. Övriga träd som inte har skador eller enbart lindriga eller måttliga skador noteras inte.

Svampar på stam/mark

Inventeringen har bedömt stammen, stambasen/rothals, och marken under trädkronan har kontrollerats. Hittas därefter tecken på svamp (hyfer eller fruktkroppar) görs en identifiering av svampart.

Farliga döda grenar

Inventering har bedömt träd som har stora och ibland farliga döda grenar i trädkronorna. Träd kan ha döda grenar antingen på grund av en naturlig process av utskuggning, eller som indikation på långsiktig försämrad vitalitet till exempel på grund av vattenbrist, askskottsjuka eller rotskador. Inventeringen har markerat träd med farliga döda grenar med "X". Träd med döda grenar behöver inte alltid åtgärdas. Åtgärder krävs bara när de utgör en hög, ej tolererbar, risk för personskada, materiella skador eller skador på andra träd i naturreservatet.

Toppdöd

Inventeringen har bedömt träd som har stora döda partier i den övre delen av trädkronorna, s k toppdöd. Toppdöd är en indikation på långsiktig försämrad vitalitet till exempel på grund av vattenbrist, askskottsjuka eller rotskador. Inventeringen har markerat träd med toppdöd med "X". Träd med toppdöd behöver inte alltid åtgärdas. Åtgärder krävs bara när de utgör en hög, ej tolererbar, risk för personskada, materiella skador eller skador på andra träd i naturreservatet.

Stormskadade grenar

Inventeringen har bedömt träd som har skador som troligen uppkommit vid storm. Inventeringen har markerat träd med stormskadade grenar med "X". Träd med stormskadade grenar behöver inte alltid åtgärdas. Åtgärd krävs bara när de utgör en hög, ej tolererbar, risk för personskada, materiella skador eller skador på andra träd i naturreservatet.

Bevakning/ombesiktning

Inventeringen har bedömt trädens behov av ombesiktning i två klasser. Ombesiktning lämplig om 1–3 år eller 2–4 år. Tidsspannet till ombesiktning bedöms utifrån trädets skick och placering som är grunden till skaderisk och eventuellt skötselbehov.

Åtgärder

Inventeringen har förslagit skötselåtgärder på träd som i dagsläget har högst behov av skötsel som fritext i databasen.

QTRA riskbedömning

Vi har använt QTRA riskbedömning i denna inventering. Se bilaga 2 för metodens ramverk.

Inmatningsvärdena för QTRA-beräkningens tre komponenter kan grovt anges genom faktorerna mål, storlek och sannolikhet för skada. Besiktningspersonen beräknar värdena för dessa tre komponenter och matar in dem i den manuella kalkylatorn för att beräkna skaderisken.

1. Trädets eller grenens storlek i diameter.
2. Target range. Utvärdering av markanvändningen (mål). Hur marken under eller bredvid ett träd används ger vanligtvis en nivå och omfattning för hur riskutvärderingen ska utföras.

3. Sannolikhet för haveri (Probability of failure). Bedömning görs på en skala från 1 till 7 baserade "Hur sannolikt" 1 är högsta sannolikhet att trädet eller del av trädet havererar inom 12 månader- tex ett sen många år tillbaka dött träd. 7 är ett fullt friskt träd, utan skador eller tecken på problem som kan orsaka haveri.
4. Skaderisk. Risken för skada beräknas med hjälp av de angivna intervallerna och är färgkodad för att visa QTRA-riskfärgerna, se Tabell 1.
 - Grönt: Brett acceptabel risk (så låg som rimligt möjligt)
 - Gult: Tolererbar risk (i samförstånd med de berörda)
 - Brandgult: Oacceptabel risk (när andra tex allmänheten påtvingas det)
 - Rött: Oacceptabel risk

Tabell 1: QTRA-trösklar för riskrådgivning

Trösklar	Beskrivning	Åtgärd
	Oacceptabelt	Risker tolereras vanligtvis inte · Kontrollera risken
1/1 000		
	Oacceptabelt (när andra påtvingas det)	Risker tolereras vanligtvis inte · Kontrollera risken · Granska risken
	Tolererbar (enligt överenskommelse) Risker kan tolereras om de som utsätts för risken accepterar dem, eller om trädet har ett exceptionellt värde	· Kontrollera risken om det inte finns en bred överenskommelse från intressenterna att den ska tolereras, eller om trädet har ett exceptionellt värde
1/10 000		
	Tolererbart (när andra påtvingas det) Riskerna är tolererbara om ALARP	Utvärdera kostnader och fördelar med riskkontroll · Kontrollera enbart risken om en betydande fördel kan uppnås till en rimlig kostnad · Granska risken
1/1 000 000	Brett acceptabel Risken är redan ALARP (så lågt som rimligt möjligt)	· Ingen åtgärd behövs just nu · Granska risken

Begränsningar i riskbedömning

Riskbedömningarna har några begränsningar som är viktiga att förstå och beakta

- Inventerarna har enbart bedömt de kända mål (targets) och de synliga skador/försvagningar vi har observerat i trädbeståndet.
- Riskbedömningens skaderisk är beräknat på en 12 månaders tidshorisont under normala omständigheter.
- I storm och oförutsedda väderförhållanden och händelser kan trädhaveri förekomma på alla träd, med eller utan skador/försvagningar.

Sammanfattning av trädinventeringen

Nedan följer en sammanfattande tabell som återger QTRA -resultat för de individuella träden, det vill säga den sammantagna riskbedömningen, samt åtgärdsförslag och eventuella kommentarer.

Tabell 2. Sammanfattande tabell över inventering och riskbedömning.

Koordinat	Trädnummer	Sannolikhet för skada	Åtgärdsförslag	Kommentarer
442477,00Ö 6232036,94N	1	1 000 000	Rensa på döda grenar över vägen	
442480,90Ö 6032036,91N	2	1 000 000		
442490,00Ö 6232047,00N	3	1 000 000		Norra sidan grusvägen utanför naturreservatet.
442495,65Ö 6232036,23N	4	1 000 000		
442505,49Ö 6232034,93N	5	1 000 000		
442531,21Ö 6232033,87N	6	1 000 000		
442535,86Ö 6232008,23N	7	1 000 000		
442531,66Ö 6232017,59N	8	1 000 000		Röta stambas
442513,72Ö 6232013,01N	9	1 000 000		
442506,14Ö 6232025,73N	10	1 000 000		
442482,97Ö 6232008,42N	11	1 000 000		
442485,93Ö 6232002,48N	12	1 000 000		Tvåstammig Ask
	12	1 000 000		Tvåstammig Ask
442482,15Ö 6231993,58N	13	100 000	Avlastning / säkerhetsbeskrning	3 Stammar på ett skal, 50% kvar av ursprunglig stamdiameter - lätt avlastning - minska risk till stam/grenbrott
Ej klassad som skyddsvärd	14	1 000 000		
Ej klassad som skyddsvärd	15	1 000 000		
Ej klassad som skyddsvärd	16	1 000 000	Fällning	Ask fälls pga närhet till Ek, alt ringbarkas

Koordinat	Trädnummer	Sannolikhet för skada	Åtgärdsförslag	Kommentarer
Ej klassad som skyddsvärd	17	1 000 000		
Ej klassad som skyddsvärd	18	1 000 000		
Ej klassad som skyddsvärd	19	1 000 000		Ev. Sänka högstubben
442493,64Ö 6231956,51N	20	1 000 000	Sänka högstubben	
442496,50Ö 6231946,45N	21	1 000 000		
442497,60Ö 6231943,84N	22	400 000	Ev. rensa död ved över väg - låg prio	Felaktig beskärning över väg
442501,23Ö 6231937,30N	23	1 000 000		Felaktig beskärning över väg
442503,84Ö 6231931,51N	24	1 000 000		Felaktig beskärning över väg
442505,18Ö 6231929,22N	25	400 000		Stamskada
442507,07Ö 6231928,35N	26	1 000 000		
Ej klassad som skyddsvärd	27	1 000 000	Uppstamning	
442513,42Ö 6231906,34N	28	400 000	Beskärning lägre grenar	
442516,23Ö 6231897,33N	29	1 000 000	Ta bort 4 döda grenar över väg/brevlådor	
442520,85Ö 6231890,10N	30	1 000 000	Dött över brevlådor	
442522,76Ö 6231886,17N	31	400 000	Dött över brevlådor	Levande Högstubbe
442523,36Ö 6231884,23N	32	400 000	Dött över brevlådor	I anslutning till brevlådor - ökar risken
442536,00Ö 6231906,00N	33	1 000 000		2 alternativ, antingen korta in grenar / toppar för att bevara strukturen i trädet och förlänga livslängden. Alternativt ingen åtgärd - risk till något kortare total livslängd.

Koordinat	Trädnummer	Sannolikhet för skada	Åtgärdsförslag	Kommentarer
442527,61Ö 6231905,96N	34	1 000 000		
442530,58Ö 6231952,30N	36	1 000 000		
442552,91Ö 6231961,09N	37	1 000 000		Äng/Väg
442553,72Ö 6231957,91N	38	400 000		Lutning mot vägen
442548,69Ö 6231931,09N	39	400 000		
442563,35Ö 6231929,97N	40	1 000 000		Tvåstammig Ask
	40	1 000 000		Tvåstammig Ask
442564,00Ö 6231895,00N	41	1000	Höglapning	Så gott som död
Ej klassad som skyddsvärd	42	1 000 000		
422588,91Ö 6232000,23N	43	40 000		Ej klassad som skyddsvärd
442592,58Ö 6232005,32N	44	1 000 000	Bevaka – stamspricka. troligen mycket röta i stambas	Skyddsvärd pga. håligheter, ligger en död fallen ask mot aspen
442586,67Ö 623198,05N	45	1 000 000		
442594,59Ö 6231964,09N	46	1 000 000		Potentiell högstubbe
442591,35Ö 6231953,15N	47	1 000 000	Underhåll/uppbyggnadsbeskärning - Gallra runt Askén, ev ringbarka och gör högstubbar i anslutning till asken	Framtida ersättare till dagens veteranträd
422599,91Ö 6231923,50N	48	1 000 000	Toppa, lämna rimlig högstubbe	Dött stående träd
422597,00Ö 6231913,00N	49	1 000 000	Låt stå	Dött träd
442606,18Ö 6231901,49N	50	1 000 000	Ev ringbarkning av al mott vattnet för att skapa mer ljus till asken	
442609,33Ö 6231890,85N	51	1 000 000		
442609,67Ö 6231881,08N	52	100 000	Högstubbe 10+ m	Död stående alm

Koordinat	Trädnummer	Sannolikhet för skada	Åtgärdsförslag	Kommentarer
442612,96Ö 6231888,32N	53	1 000 000		
442596,94Ö 6231884,44N	54	1 000 000		Kraftig ihållighet i stam, låg risk för vägen
442605,26Ö 6231872,64N	56	1 000 000	Föryngra hassel till förmån för Asken	
Utanför/Intill naturreservat	57	1 000 000		
Utanför/Intill naturreservat	58	1 000 000		
Utanför/Intill naturreservat	59	1 000 000		Knäckt gren pga. rotvält träd som fallit in i eken - Habitatträd
	60	1 000 000		
	61	400	Akut fällning	Åtgärdat
	62	1 000 000		Honungsskivling, mycket osannolikt att trädet faller mot vägen
	63	1 000 000		Honungsskivling, mycket osannolikt att trädet faller mot vägen
	64	1 000 000		Honungsskivling, mycket osannolikt att trädet faller mot vägen
	65	1 000 000		
Ej klassad som skyddsvärd	66	1 000 000	Ev. återhamla - minska risk till stambrott	Insektshål 3
442551,35Ö 6231864,92N	67	4000	Högstubbe	Vid infart till fastighet
442539,20Ö 6231862,47N	68	1 000 000		Observerade tecken på honungsskivling vid ett rotbenen.
442554,80Ö 6232009,49N	69	1 000 000		
442535,86Ö 6232008,23N	70	1 000 000		
442549,74Ö 6232001,77N	71	4000	Djupbesiktning och eventuellt Reducera/avlasta mot vägen 30%	
442554,72Ö 6231995,76N	72	1 000 000		
442544,78Ö 6231994,41N	73	1 000 000		

Koordinat	Trädnummer	Sannolikhet för skada	Åtgärdsförslag	Kommentarer
442536,15Ö 6231990,07N	74	1 000 000	Avlasta sidogrenar - minska momentets påverkan på grenar och klykor	
442555,61Ö 62311984,62N	75	400 000	Ev. avlasta mot väg	Misstänkt dåligt rotfäste pga. stora stenar under rötterna
442552,88Ö 6231981,02N	76	40 000	Avlasta / reducera trädtoppen	
442546,37Ö 6231979,48N	77	1 000 000	Stamma upp - mer ljus till träd 76 - (442552,88Ö 6231981,02N)	
442549,94Ö 6231982,26N	78	1 000 000		Levande högstubbe
442551,02Ö 6232036,05N	79		Toppas, lämna högstubbe, risk för att falla över vägen.	Fälls av Trafikverket i samband med byggnation av ny väg? Blåmakerad

Åtgärdsförslag

Målet med åtgärdsförslagen är att bevara naturvärdena, landskapets karaktär och skapa en trygg och vacker miljö för alla som bor intill och besöker området.

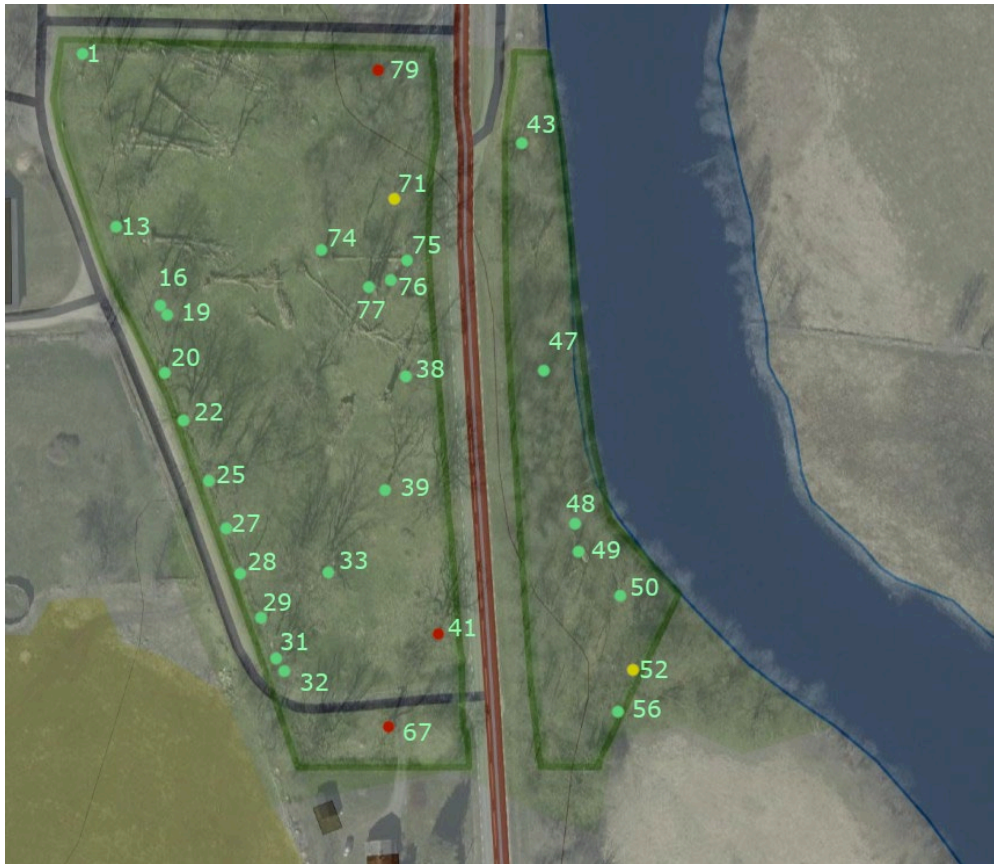
Åtgärdsförslagen har delats upp i två kategorier.

De som syftar till att bevara naturvärdena och de som syftar till att minska risken för skador på människor (bilförare och passagerare, besökare och förbigående) och egendom (fordon).

En stor andel av de undersökta askarna lider av omfattande stambas/rothalsröta och har förlorat stora delar av sina kronor. Många träd uppvisar håligheter vid stambasen och rotbenen som beror på angrepp av svampen honungsskivling (*Armillaria* spp.). Träden har dock grenar med måttlig till god vitalitet på de lägre delarna av kronan s.k. kronretirering, vilket ger hopp om att träden kan överleva tills nya träd har etablerat sig. Det största hotet mot de stora gamla träden är att de skulle kunna blåsa omkull helt eller delvis och skada de närliggande träden när de faller. I vissa fall skulle träd i bättre skick och med en längre förväntad livslängd skadas allvarligt. Det finns redan exempel på träd som har blåst omkull och dragit med sig andra träd.

För att minska sannolikheten för haveri på träd föreslår vi viktavlastning. Tyvärr innebär det att en del av den värdefulla döda veden kommer att tas bort, men träden kommer att stå kvar längre och bevara det naturvärde som stående levande träd har, med bland annat håligheter och grov bark.

De åtgärder som syftar till att minska risken för skador för människor och egendom på landsväg 19 och förbipasserande på grusvägen är djupbesiktning och eventuellt avlastning av träd 71 nära väg 19 där det bedöms att vara en oacceptabel/ icke tolererbar risk för skador i dagsläget. Samt träd 41 och 67 och 79 var trädet stå vid infartsvägen till fastigheter.

Figur 1. Karta över träd med åtgärdsförslag

Veteraniseringsåtgärder

Andra naturvärdeshöjande åtgärder som vi föreslår är veteranisering av ett tiotal aspar och alar. Lämpliga åtgärder kan vara högkapning med grenbrottsnitt, ringbarkning vid marken eller högre upp i trädkronan eller skapande av mulmholkar.

För att ge mer ljus åt träd nr 47, 50 och 56 föreslås gallring av al, hägg och hassel.

Unga befintliga träd

Mellan träd 43 och 47 finns det ett parti av ca fem till tio unga askar. För att förbättra ljusexponering och möjlighet till en bra utveckling föreslår röjning av konkurrerande vegetation (hassel och hägg) runt dessa.

Nyplantering och efterskötsel

Vi föreslår plantering av nya träd av lind och ek som ersättningsträd för askträd. Lind och ek är lämpliga trädslag för detta område och kan växa sig stora, var långlivade, och har en god motståndskraft mot sjukdomar i dagsläget. De blir en värdefull tillgång för naturreservatet på lång sikt.

Efterskötsel på de nyplanterade träden behövs i form av bevattning en till två gånger per vecka mellan april och augusti den första säsongen och kontroll av uppbindningen/ trädstöd efter 6–12 månader. Eventuellt rekommenderas uppbyggnadsbeskränning efter ca 36 månader beroende på hur väl träden har etablerat sig

Tabell 3. Tabell över riskbedömningskategorier och förklaring till karta i figur 2.

Markering på kartan	Prioriteringsgrad	Åtgärdsförslag
Omarkerade Träd	Prio 4	Inget behov av åtgärd
	Prio 3	Tolererbar risk med åtgärdsförslag
	Prio 2	Ej tolererbar risk
	Prio 1	Oacceptabelt risk
Zon 1-5	Prioriteringsgrad	
	Prio 2	Säkerhetsbeskrning / rensa på döda grenar över vägen.
	Prio 2	Säkerhetsbeskrning / rensa på döda grenar över vägen.
	Prio 1	Säkerhetsbeskrning / avlastning för att minimera risken gentemot väg 19 samt minska risken av fallande träd fäller intilliggande träd
	Prio 3	Gallring bland träden för att gynna naturligt förekommande unga askar
	Prio 3	Lämpligt att veteranisera alar

Figur 2 Prioriteringskarta. Individuella riskklasser samt zoner för åtgärdsförslag Zon 1 till 5

Bilagor

Bilaga 1 Bilder

Nedan följer bilder på individuella träd som bedömts ha behov av åtgärder. Foton tagna 7e september 2023

Figur 3. Ask som föreslås att avlastas för att minska risk till rotvälta eller grenbrott.

Figur 4. Ask nr 3 med många döda grenar över vägen.

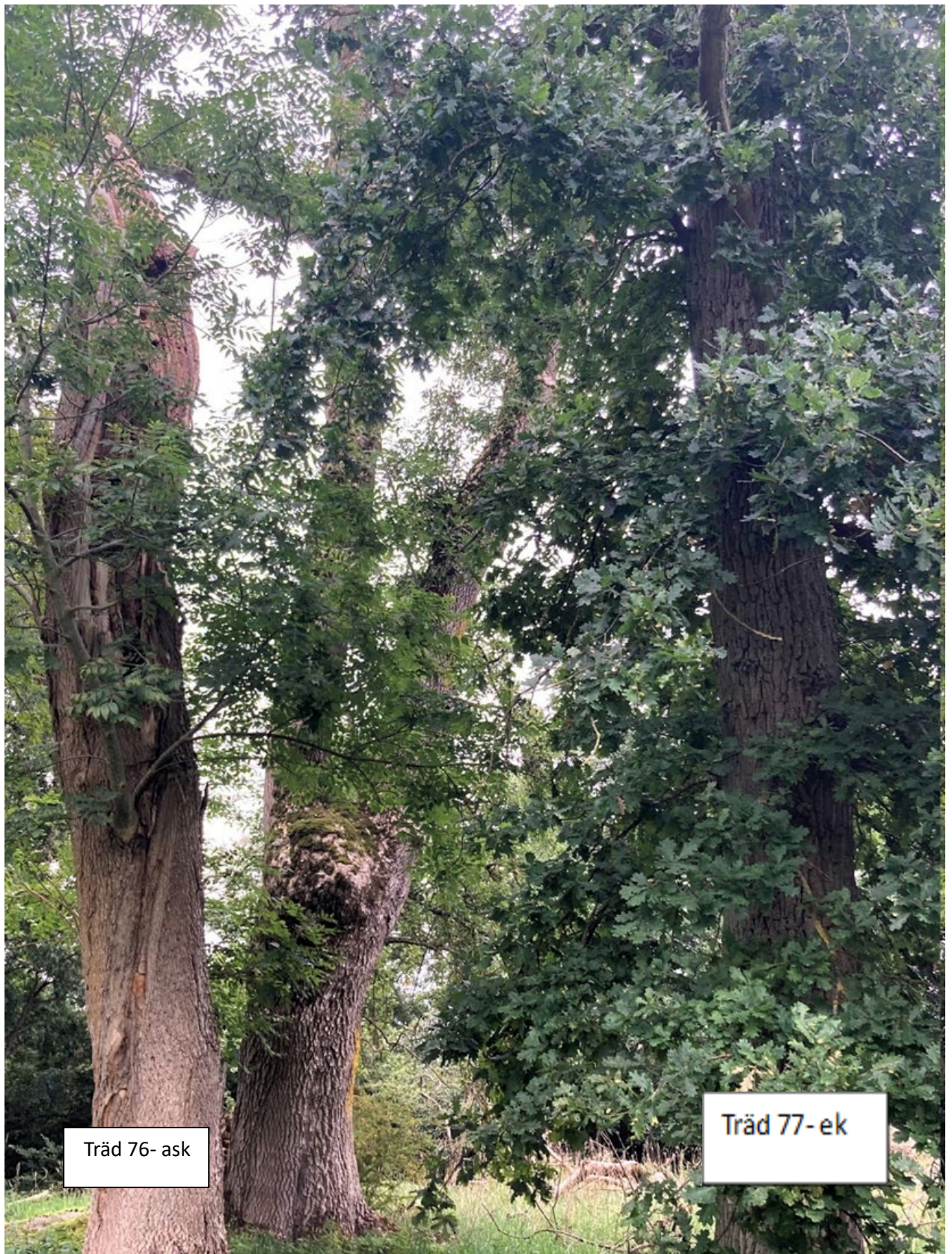
Figur 5. Träd nr 31, 32, 33. Askar med många döda toppar över grusvägen och brevlådor.

Figur 6. Träd nr 20, död ask. Åtgärdsförslag att sänka högstubben för att minska risk mot vägen och den yngre asken intill.

Figur 7. Möjligt planteringsområde

Figur 8. Träd nr 76, ask och 77, ek. Asken är en levande högstubbe. Åtgärdsförslag att stamma upp eken för att ge mer ljus till de levande grenar på träd 76.

Figur 9. Rotvälta. Ett typiskt exempel på rotvälta av ask. Haveri förmodligen orsakat av honungsskivling.

Figur 10. Ask, träd nr 33 - Trädet är i en fas där vitaliteten är tydligt nedåtgående (döende) med risk till rotvälta eller grenbrott. Avlastning eller hög kapning föreslås för att minska risk till skada av de närliggande träden och för att bevara trädets naturvärde så länge som möjligt.

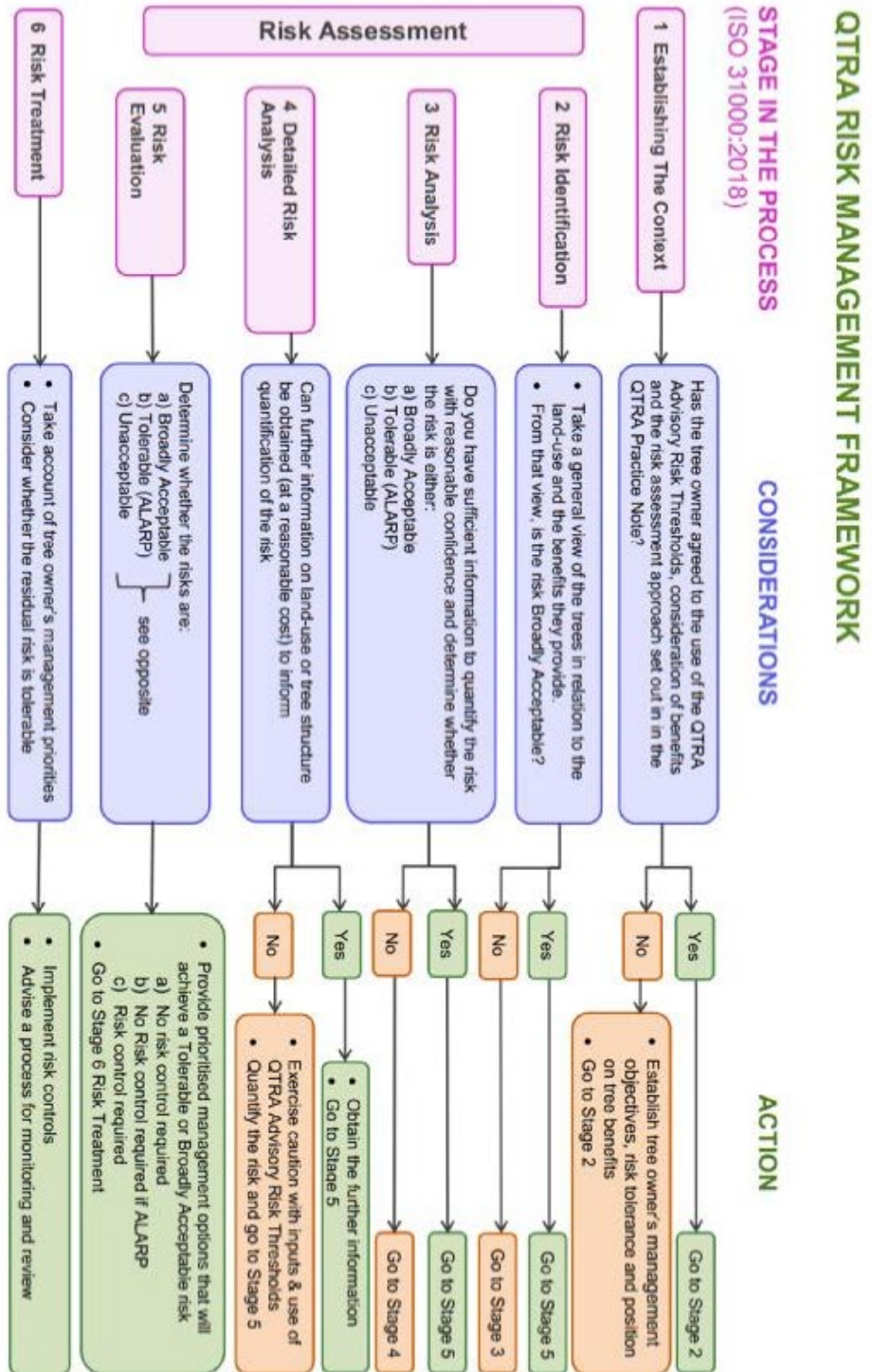

Fig. 2